

Volite li da gledate porodične fotografije? Imate li neku fotografiju kod sebe? Čuvate li stare porodične albume? Ko je na fotografijama?

Pročitajte Markovu priču

Rodio sam se 1968. godine u Beogradu. U velikoj kući nedaleko od Dunava živio sam s roditeljima, babom i dedom i s porodicom mog strica, očevog brata. Uvek je bilo živo i veselo, naročito uveče kada smo svi bili na okupu. Nikad neću zaboraviti miris bakinih kolača i dedine priče iz mladosti. To su bile priče o našim precima*, porodici i o fotografskoj radnji koju je nasledio od svog oca.

Moj otac i stric nisu nastavili porodičnu tradiciju. Fotografija im je bila samo hobi. Ja sam jedinac, ali moja dva brata od strica bila su mi kao rođena braća. Imali smo lepo detinjstvo. Mnogo vremena smo provodili na obali reke. Često smo bez pitanja uzimali čamac mog strica i odlazili na pecanje. Tada nismo znali koliko je ova moćna reka opasna. Ne mogu ni da zamislim da moj sin sada uradi tako nešto. Danas imam svoj čamac i kad god sam slobodan idemo zajedno na pecanje. Moja braća od strica sada žive u inostranstvu, u Kanadi. Trude se da dođu u Srbiju svake godine, za Uskrs ili Božić, ili kada je neki važan porodični događaj.

a) Povežite delove rečenica

Stric je	moj stric.
Ujak je brat	žena mog ujaka.
Sestra mog oca i sestra moje majke	brat moga oca.
Brat mog oca je	žena mog strica.
Muž moje tetke je	moje majke.
Strina je	moj teča.
Ujna je	imaju isti naziv - tetka.

b) Odgovorite na pitanja

1. Odakle potiču Markovi roditelji?
2. S kim je Marko živio u detinjstvu?
3. Ko živi u Kanadi?
4. Odakle su poreklom vaši roditelji?
5. Da li ste u detinjstvu živeli sa babom i dedom?
6. Imate li rođake koji žive u inostranstvu?

Obratite pažnju

Markova **braća** od strica žive u Kanadi.

dete – deca

sg. Moje dete je u sobi.

pl. **Moja deca** su u sobi.

brat - braća

sg. Moj brat je kod kuće.

pl. **Moja braća** su kod kuće.

a) Dopunite rečenice odgovarajućim oblikom imenice deca

1. Nekada su porodice imale više _____ nego danas.
2. Volim da kupujem _____ poklone.
3. Roditelji šetaju po parku sa svojom _____.
4. _____, dođite na ručak!
5. Gledam _____ kako se igraju.
6. Svi roditelji vole da pričaju o svojoj _____.
7. Mala _____, mala briga, velika _____, velika briga.

b) Dopunite rečenice odgovarajućim oblikom imenice braća

1. Ovo su moja _____.
2. Koliko _____ imaš?
3. Kupio sam poklon _____.
4. Mnogo volim svoju _____.
5. _____, hajdemo kući!
6. Idem s _____ na fudbalsku utakmicu.
7. Često je pričao o svojoj _____.

Marko nema rođenog brata ni rođenu sestru.
On ima **dva brata** od strica.

Obratite pažnju!

1	dete	brat
2, 3, 4	deteta	brata
petoro, šestoro	dece	braće
mного, koliko		

Imate li vi braću ili sestre?

Pitajte kolege iz grupe koliko braće i sestara imaju.

Zamenite podvučene delove rečenica koristeći date reči i izvršite neophodne promene

Primer: To je moj pradeda. To je *deda mog oca*.

1. Rodio sam se u Beogradu. _____
2. Ona potiče sa juga Srbije. _____
3. Ja nemam brata ni sestru. _____
4. On je brat moga oca. _____
5. Ovo su moji roditelji. _____
6. Kuća je bila nedaleko od Dunava. _____

poreklom,
jedinac,
stric, rođen,
blizu,
otac i majka,
~~deda mog oca~~

a) Glagole u zagradama stavite u prošlo vreme

Obično malo znamo o svojim precima. A ja znam i kako _____ (izgledati) moj pradeda po ocu. Imam jednu njegovu staru fotografiju iz radnje u kojoj _____ (učiti) fotografski zanat. _____ (Biti) jedan od najpoznatijih fotografa u Beogradu. _____ (Zvati se) Boško. _____ (Roditi se) 1882. godine. _____ (Školovati se) u Beogradu i Beču. _____ (Raditi) mnogo godina kao fotograf u listu Politika. _____ (Nastaviti) da se bavi fotografijom i u penziji. Kada _____ (umreti) imao je 87 godina.

b) Obratite pažnju na red reči u rečenici. Jedna rečenica je netačna.

Obeležite je znakom X

Znam kako je moj pradedo izgledao.

Primer: Znam kako moj pradedo izgledao je. X

Znam kako je izgledao moj pradedo.

1) On se zvao Boško.

Zvao se Boško.

Se zvao Boško.

2) Je umro 1969. godine.

Umro je 1969. godine.

On je umro 1969. godine.

3) Školovao se u inostranstvu.

U inostranstvu školovao se.

U inostranstvu se školovao.

4) Kao fotograf radio je u Politici.

U Politici je radio kao fotograf.

U Politici kao fotograf je radio.

5) On se bavio fotografijom.

Se bavio fotografijom.

Bavio se fotografijom.

a) Šta Marko zna o pradedi Bošku?

b) Kažite nešto o sebi koristeći Markovu priču kao model.

Rekli su: da!

Koristite date reči i dopunite sledeće rečenice

a) Na slici su Franko i Anđelka.

Oni su se venčali u maloj beogradskoj crkvi.

Franko se _____. Anđelka se _____.

Oni su sada u _____.

mlada, ~~mladoženja~~,
~~venčati se~~, oženiti se
udati se, brak, svadba,
~~kum, kuma~~

b) _____ je bila u restoranu.

Pored mladoženje i _____ sedeli su _____ i kuma.

Odgovorite na pitanja

za oženjene / udate

za neoženjene / neudate

Gde ste se venčali?

Da li ste za svadbu sa malo ili mnogo gostiju?

Koliko gostiju je bilo na svadbi? Koga biste uzeli za kuma / kumu?

Koliko dugo ste u braku?

Da li biste se venčali na nekom neobičnom mestu?

Dopunite rečenice odgovarajućim rečima iz tabele

Primer: Kad je prvi put došao u Beograd, Franko nije bio oženjen.

1) Na _____ ručak došlo je pedesetak gostiju.

2) Tri dana posle venčanja _____ par je otputovao u Veneciju.

3) Oni _____ u crkvi.

4) Bila je to vrlo lepa _____.

5) Posle venčanja u celom parku čula su se _____ zvona.

6) Moj drug _____ kasno _____.

7) Prošle godine jedna moja drugarica _____ treći put.

svadba
crkveni
~~oženjen~~
bračni
svadbeni
oženiti se
venčati se
udati se

Napravite pitanja tako da podvučene reči budu odgovor

Primer: Bruno je drug njenog muža.
Čiji je drug Bruno?

- 1) Venčali su se pre nekoliko meseci.
- 2) Našli smo se ispred jednog kafea.
- 3) Došao je u Beograd zbog posla.
- 4) Na svadbi je bilo više od 50 gostiju.
- 5) Franko je iz Italije.
- 6) Došla je u Italiju kod drugarice.

a) Stavite rečenice u prošlo vreme

Primer: *Nije oženjen.*
Nije bio oženjen.

- 1) Oni neće da prave veliku svadbu.
- 2) Ne treba da se brineš zbog toga.
- 3) Mi ne možemo da ostanemo dugo.
- 4) Ne dolazim svake godine u Beograd.
- 5) Zar nemaš vremena da dođeš kod mene?
- 6) Moji prijatelji ne žele da se venčaju u crkvi.

Da se podsetimo!

odrični oblik (negacija) za prošlo vreme

nisam, nisi, nije, nismo, niste, nisu

Ja nisam znao = Nisam znao

***refleksivni glagoli (se)**

Ja se nisam vratio = Nisam se vratio

Izostavite podvučene reči i promenite rečenice kao u primeru

Primer: Andelka i Franko se nisu upoznali u Beogradu.
Nisu se upoznali u Beogradu.

- 1) Moja drugarica se nije udala.
- 2) Oni se nisu venčali u crkvi.
- 3) Još se nismo dogovorili o venčanju.
- 4) Mi se juče nismo vratili kući na vreme.
- 5) Vi se niste školovali u Beogradu.
- 6) On se nije mlad oženio.
- 7) Pera i Laza se nikada nisu upoznali.

Razgovor

- Kako obično izgledaju venčanja i svadbe u vašoj zemlji?
- Da li u vašoj zemlji mladi žive u vanbračnim zajednicama?
- Neki ljudi kažu da brak nema budućnost. Šta vi mislite?

Porodično stablo

U mnogim jezicima rođaci su jednostavno – rođaci,
ali u srpskom jeziku postoje nazivi za svakog rođaka.

- Da li imate naziv za svakog rođaka u vašem jeziku (stric, tetka, ujna...)?
- Da li često posećujete rođake? Kada obično idete kod njih?
- Imate li omiljenog rođaka? Kažite nešto o njemu.

Postavljajte pitanja partneru iz grupe o porodici.

Koristite sledeća pitanja kao pomoć za razgovor. Zatim kažite šta ste saznali.

- Kada mladi u vašoj zemlji počinju da žive samostalno? Od čega to zavisi?
- Kada mladići i devojke obično ulaze u brak?
- Da li moraju da se venčaju ili mogu da žive i u vanbračnoj zajednici?
- Da li roditelji kad ostare žive sami, dolaze kod dece, idu u dom za stare?

Bili ste na svadbi. Ispričajte kako je bilo.
Koristite tekst iz pozivnice i recite:

- ko se venčao
- gde je bio svadbeni ručak
- gde je bilo venčanje

Dodajte još neke informacije.

Kažite: koliko je bilo gostiju, kakva je bila atmosfera, muzika, hrana.

Pozivamo Vas na venčanje

Ane Rosić i Filipa Aleksića
u subotu, 19. septembra

Skup svatova je u 10 sati, u Nemaninoj ulici br. 17,
a venčanje u 12 sati u Sabornoj crkvi.

Svadbeni ručak će biti u
restoranu Tri šešira u Skadarliji

Porodice Rosić i Aleksić

SREĆNI MLADENCI!

- Na svadbu se obično donose pokloni.
Pokloni se nose mladencima na dan
venčanja ili na praznik koji se zove Mladenci.
Treba napisati i čestitku.
Kako biste vi čestitali nekome venčanje?
Napišite tekst.

Kaže se...

Čestitamo!
Želimo vam dug i srećan brak!
Mnogo sreće i ljubavi u braku!
Srećan brak sa mnogo dece!

Pročitajte sledeće tekstove. Podvucite reči koje ne razumete. Razgovarajte o njima sa kolegama iz grupe i pokušajte da nađete pravo značenje.

Prezivam se Jovanović

Srpska prezimena obično potiču od imena nekog pretka. Veruje se da je prezime Jovanović od imena Jovan, jedno od najčešćih i najtipičnijih kod Srba. Ponekad prezimena potiču od ženskih imena: Zorić od Zora, Sarić od Sara, a nekad od zanimanja: Popović od pop, Majstorović od majstor ili od neke osobine: Tankosić od tanak, Brzić od brz.
Najveći broj srpskih prezimena završava se na -ić, a ređe na -ov, -ski, -in (Popov, Crnjanski, Garašanin)...

Obratite pažnju!

Žensko prezime se ne menja
po padežima:
Jovana Aleksić
od Jovane Aleksić
sa Jovanom Aleksić
o Jovani Aleksić

Muško prezime se menja
po padežima:
Jovan Aleksić
od Jovana Aleksića
sa Jovanom Aleksićem
o Jovanu Aleksiću

- Koja su najčešća prezimena u vašoj zemlji?
Da li znate odakle potiču: od imena, zanimanja, mesta...?
Šta znate o svom prezimenu?

Kada se uda, žena može da zadrži svoje prezime (Ana Rosić), može da doda prezime svoga muža (Ana Rosić Aleksić) ili da uzme njegovo prezime (Ana Aleksić). Dete obično dobija očevo prezime.

- Kako je u vašoj tradiciji?
- Da li žena menja svoje prezime?
- Čije prezime dobija dete?

Bog pa kum

U našem narodu kum ima veliki značaj za porodicu. Kaže se: „Bog pa kum”! Bez kuma nema ni venčanja, ni krštenja. Kumstvo se prenosi s kolena na koleno. U novije vreme mladenci biraju za kumove najbolje prijatelje. Tako se tradicija menja, ali odnos prema kumovima ostaje isti.

Privatno pismo.

Dobili ste e-mail od školskog druga koga niste videli godinama. Oženio se, ima dvoje dece, živi u Kanadi. Radi kao inženjer u fabrici automobila, a njegova žena je grafički dizajner i radi kod kuće.

Odgovorite mu na mail:

- šta ima novo u vašoj porodici (deca, brak, škola)
- na vašem poslu (promena posla, napredovanje, gubitak posla itd.)

GENITIV

bez predloga		muški rod / srednji rod		ženski rod	
najčešći predlozi: iz, od, do sa, bez, kod, blizu, pored, ispred, iza, između, oko, pre, posle, zbog	sg.	-og / -eg lepog / našeg	-a grada, m sela, n	-e lepe	-e zemlje
	pl.		-ih lepih	-a gradova, m sela, n zemalja, f	

Upotreba genitiva s brojevima i priložima

broj	nominativ	broj	genitiv sg	broj/prilog	genitiv pl
jedan jedna jedno	grad zemlja selo	dva, 3, 4 dve, 3, 4 dva, 3, 4	grada zemlje sela	5, 6, 7... koliko nekoliko mnogo malo	gradova zemalja sela

Isto tako:

21 (dvadeset *jedan*) grad; 22 dvadeset *dva* grada; 25 gradova
21 (dvadeset *jedna*) zemlja; 22 dvadeset *dve* zemlje; 25 zemalja
21 (dvadeset *jedno*) selo; 22 dvadeset *dva* sela; 25 sela

Značenja genitiva

- a) **poreklo:** On je *iz Grčke*. (Odakle je?)
b) **pripadnost:** Ovo je kuća *mog brata*. (Čiji / Čija / Čije je?)
c) **količina:** Poješću samo malo *hleba* i *sira*. (sa priložima) (Čega?)
Kupio sam dve *knjige*. (sa brojevima) (Koliko?)
d) **vreme:** Vratio sam se *prošlog petka*. (Kada?)
e) **od čega je nešto:** Košulja je *od pamuka*. (Od čega je?)
f) **mesto:** Stanujem *blizu parka*. (Gde?)

Promena imenica DETE, BRAT i GOSPODIN

	n	m	
N	dete	brat	gospodin
G	dete-t-a	brata	gospodina
D	dete-t-u	bratu	gospodinu
A	dete	brata	gospodina
V	dete	brate	gospodine
I	dete-t-om	bratom	gospodinom
L	dete-t-u	bratu	gospodinu

Za množinu imenica **dete, brat i gospodin**, koriste se oblici:

deca
braća
gospoda

Promena imenica DECA, BRAĆA i GOSPODA

	n	m	
N	deca	braća	gospoda
G	dece	braće	gospode
D	deci	braći	gospodi
A	decu	braću	gospodu
V	deco	braćo	gospodo
I	decom	braćom	gospodom
L	deci	braći	gospodi

Imenice **deca, braća i gospoda** imaju značenje množine, ali se menjaju kao imenice ženskog roda u jednini.

Moje dete **je** kod kuće.
Naša **deca su** kod bake.
Njegov brat **je** novinar.
Njegova **braća su** u Kanadi.

Upotreba imenica *dete / deca i brat / braća* sa brojevima

sa brojem 1: **jedno dete**

sa brojevima 2, 3 i 4:

dva	deteta
tri	brata
četiri	gen. sing.

=

dvoje	dece
troje	braće
četvoro	gen. sing.

sa brojevima
većim od 5 i
prilozima za
količinu:

petoro
šestoro
sedmoro

dece / braće

koliko
mnogo
malo

PROŠLO VREME – PERFEKAT

Glagoli na -TI

Particip aktiva

	lična zamenica	glagol jesam	glagol	nastavak
sg.	ja ti on / ona / ono	sam si je	radi-ti	-o, -la, lo
pl.	mi vi oni / one / ona	smo ste su		-li, -le, la

Ja sam radio / Ja sam radila = Radio sam / Radila sam

Glagoli na -ĆI

	lična zamenica	glagol jesam	glagoli izvedeni od glagola ići	nastavak
sg.	ja ti on / ona / ono	sam si je	i-ći do-ći po-ći oti-ći	-šao, -šla, šlo
pl.	mi vi oni / one / ona	smo ste su	u-ći iza-ći pro-ći pre-ći	-šli, -šle, šla
Došli smo avionom. Stigli su pre pola sata.			sti-ći	-gao, -gla, -glo -gli, -gle, -gla

Negacija

Odrični oblici perfekta grade se pomoću negativnog oblika pomoćnog glagola **jesam**:

Ja nisam radio = Nisam radio / Ona nije došla = Nije došla

Perfekat i red reči u rečenici

sg. *ja sam **je** video = video sam **je**
ti si **je** video = video si **je**
on **ju** je video = video **ju** je*

pl. *mi smo **je** videli = videli smo **je**
vi ste **je** videli = videli ste **je**
oni su **je** videli = videli su **je***

*ja **je** nisam video = nisam **je** video
ti **je** nisi video = nisi **je** video
on **je** nije video = nije **je** video*

*mi **je** nismo videli = nismo **je** videli
vi **je** niste videli = niste **je** videli
oni **je** nisu videli = nisu **je** videli*

Perfekat refleksivnih glagola

sg. *ja sam se preselio = preselio sam se
ti si se preselio = preselio si se
on se preselio = preselio se*

pl. *mi smo se preselili = preselili smo se
vi ste se preselili = preselili ste se
oni su se preselili = preselili su se*

*ja se nisam preselio = nisam se preselio
ti se nisi preselio = nisi se preselio
on se nije preselio = nije se preselio*

*mi se nismo preselili = nismo se preselili
vi se niste preselili = niste se preselili
oni se nisu preselili = nisu se preselili*